

ШУМАДИНКА,

ЛИСТЪ ЗА

КНЪИЖЕВНОСТЪ, ЗАБАВУ И НОВОСТИ.

Учредникъ и издатель Любомиръ И. Ненадовићъ.

ТЕЧ. V. Овај листъ излази у Вторникъ и Четвртакъ на по табака, а у Суботу на табаку. Цѣна му е за три мѣс. 5, а за пола године 10. цванц. За огласе плаћа се одъ врсте 5 крајц. за трипутъ. № 121.

Како е Учредничеству Шумадинке потребно своје рачуне заключивати, и своје по-верителѣ измиривати: то овимъ умољава сву г.г. скупителѣ и поедине пренумеранте изъ внутре-ности, да му, што кои имаю давати до конца ове године, съ п р в и м њ делижансомъ н е-и з о с т а в н о послати изволе. Г.Г. пренумерантима изъ Београда шилиће се готове при-знанице.

Деоба Душановогъ царства.

(Одломакъ.)

Чаушъ (пролази и виче)

Князеви, Войводе, Кралѣви, Жупани!
Уставляйте войску сваку на својой страни.
Заповѣсть одъ цара: да се уставимо,
И нѣговогъ светца овде да славимо.

(одлазећи све далѣ, виче то исто)

Банъ Страиня, затимъ войвода Гойко Мрняв-чевићъ.

Банъ Страиня (свида свое оружје)

Овде ћемо данасъ мало починути,
Овде ћу я мое оружје скинути.
И друге войводе, све ће овде доћи,
Сви ћемо одавде предъ Душана поћи. (Гойку)
Здравъ да си войводи, како войска твоя?
Осећа-ли уморъ, е-ли жельна боя?

Войвода Гойко.

Сви су ми войници све юнаци прави.
Срби нерамаю кадъ се иде къ слави.
За одморъ немаре, само напредъ желе,
Нису имъ тежка ни копля ни стреле.
Свимъ путемъ као елени играю.
Низъ брдо уз' брдо све пѣсме пѣваю.
Съ оваквомъ войскомъ — шта велишь Бане?
Можемо поћи на све четири стране.
Кои е то народъ, што ће предъ насъ стати?
Ко намъ одъ кралѣва може одпоръ дати?

Банъ Страиня.

Веруемъ войводи, то е войска лепа,
Можемо узети съ нѣоме пола света,
Подврћи народе да намъ данке даю,
И оне казнити што се отимаю,
И можемо туђе градове рушити,
Нашимъ законима туђинце учити.
Веруемъ войводи, то е сила сада,
Ал' е зато сила, ербо силныи влада.
Та насъ е видишь — колико жупана!
Колико Войвода, Кнезова и Бана,
Колико Деспота, колико Сердара!!
Али сви еднога служе господара.
Шта ће после быти, шта ће да с' учини?
Кадъ нестане овогъ, што се зове силныи.
Заръ ове войводе да Уроша гледи?
Тогъ детета малогъ да заповесть слѣде?
Царъ немисли на то, нѣга желя вуче,
Да освая землѣ и све да се туче.
Шта ће му Цариградъ, у море прошао,
Те е пола царства на нѣга дигао.
Призрениъ му е малый да му престолъ смести,
У Цариградъ тежи, да се онъ намести.
Па оданде кудъ ће? опетъ крвь да с' лив,
Докъ годъ землѣ трае нѣму доста нив.
Што ће да с' назива „Императоръ Грчкий“
Та мы Грци нисмо, некъ се зове „Србский.“
Одъ тога имена кудъ ће лепше име?
Сви су Неманићи дичили се съ нѣиме.
Заръ тисуће Срба зато се посече,
Да несрбско име своје цару стече.

Та ты видишь добро, а види и Душань,
 Да ослаби Србство докъ онъ поста силань.
 Зато я ти мислимъ, да бы болъ было,
 Да се царство нѣ тако разширило.
 Еръ найвећа река када се разливъ,
 Прегазитъ се може и дубока нѣ.
 Зато я ти мислимъ да бы было болъ,
 Да свакий тай воиникъ оре свое полъ;
 И место што гину да сынове гае —
 Таквимъ државама Богъ благословъ давъ.
 А Душань да с' прође рата и побѣда,
 Да недра туђе да любви сусѣда.
 Да у својой земљи уреди судове,
 Да подиже цркве, школе и градове;
 Па да седи мирно у Призрену граду,
 Да приравля царство за детиню владу.
 Еръ видишь, войводе — зверови су ово!
 Разтргнуће после царство Душаново.
 Па јоштъ шта самъ чуо, шта ће данасъ бити?
 Душань ће намъ царство данасъ разделити.

Войвода Гојко.

То хрѣао нѣ, то самъ и я чуо —
 Момъ з брату веће Прилишь наменуо:
 Да Вукашинъ оиде место нѣга влада,
 И да му негуе Царевина млада.
 А теби Страина, оне стрмне горе,
 И сву Баньску малу и нѣгове дворе,
 Да се тамо ширишь као Душань малый,
 Да проведешъ мирно твоей живствъ остальй.

*Войвода Бранко, Деспотъ Угљша, Югъ Богданъ,
 Кнезь Лазаръ Гребляновићъ, и доцнѣе друге
 войводе долазе са разны страна.*

Войвода Бранко.

Овде ћемо стати, лепо — Бог-да прости!
 Одмора су жельве мое старе кости,
 Я одмену имамъ, мой синъ войску гледа,
 Хитаръ е у свему, Вукъ — лафу се неда.
 (Лазару) Приятелю, оди, да се одморимо,
 И јоштъ едномъ данасъ да уговоримо.
 Твоя лепа Мара сна ће мени бити,
 У Крушевцу твоемъ вино ћемо пити

Кнезь Лазаръ.

Я пристаемъ на то, мой войводо старый,
 А и деца с' воле — то су лепе ствари.
 И Душань кадъ чуе мило ће му бити,
 Кумовске ће вѣнце младенцима вѣти.

Краль Вукашинъ Мрнявчевићъ (долази)

Да Богъ живи цара, ту круну Србіе.
 Сви ста-ћемо овде никомъ хитвѣ нѣ.
 Цариградъ предъ нама неможе утећи,
 Србскоме оружию и онъ ће подлећи.
 И те горде Грѣе садъ ће стићи правда,
 Бизанціомъ старомъ Србинъ ће да влада.
 Еданъ само Душань на свету се роди,
 Да све напредъ иде — Промис'о га води.

Уписано то е у кнѣиги судбине,
 Да Србинъ обвлада три морске пучине.

Югъ-Богданъ.

Истина тако е — нѣино царство прође,
 Млађий народъ треба, да место нѣи дође.
 Прође навѣкъ оно нѣино време славно,
 Нѣіови юнаци помрли су давно.
 Мы ступамо на нѣи, пропасть имъ се спрема,
 Ко ће насъ дочекатъ? — Темистокла нема.
 Душанова сабля сада болъ смаша —
 Нѣіова е прошлостъ а будућностъ наша!

Войвода Бранко.

Вукашине кажи, ты ћешъ болъ знати,
 Комъ ће кои предѣль данасъ Душанъ дати?
 Свакий се войвода видишь садъ весели —
 Душанъ круне спрема, да имъ данасъ дели.
 Међ' дворяни притомъ яко се говори,
 Да ћешъ ты намъ бити некій Душанъ вторый.

Вукашинъ.

Веруйте Войводе и господо славна —
 Говорію нисамъ я съ царемъ одавна —
 Незнамъ шта онъ мисли — како годъ нареди,
 Свака речъ нѣгова као законъ вреди.

Банъ Страия.

Незнашь, незнашь е-ли? Богъ нека ти суди,
 Предъ нама су дѣла, а видиће люди —
 Ты, съ равнима теби — Страиня то вели —
 Наговори цара да царство подели.
 Сви отудъ видите србскогъ рода пропасть,
 Ал' се радуете свак' на свою область.
 Свакий одъ васъ таквы' жели самъ да влада. —
 Нека жель ваше стигне Божя правда.
 Намирени сад' сте — избрали сте земль,
 Разчупали царство, заситили жель —
 Па сада ћутите — и ништа незнате,
 И јоштъ еданъ другогъ о томе пытате.
 Небринте се ништа, данасъ ћете знати,
 Одъ градова ключе душанъ ће вамъ дати.

Кнезь Лазаръ.

Та прођи се Бане таквогъ разговора,
 Душанъ зна шта чини и шта бити мора,
 Онъ намъ заповеда, дужни смо слушати,
 Кадъ насъ награђуе, дужни смо примати.
 Наслѣдникъ е малый —

Банъ Страиня.

— ал' мы смо матори,
 Што да Душанъ Царству краля некогъ твори?
 И онъ мисли, да ће утврдити сына,
 Што ће му уз престоль метнут' Вукашина.

Вукашинъ.

Доста такве шале, прођи ме се Бане,
 Незадири тако, мене дѣла бране.

Банъ Страина.

Ово нѣ шала — ово су истине,
Я одзбилъ сборимъ, Кралю Вукашине,
Душану ме тужи, онъ ће ти казати,
Да Страиня нигда неуме лагати.
Подъ шаторомъ съ нѣиме я самъ остарио,
Па што бы га данасъ тако оставіо.

Угљѣша (гледа на страну)

Говоръ утишайте, на ноге устайте,
Господо за дочекъ сви се приправляйте
Тисућа коньика ено се уставля,
Цела войска пева, Душана поздравля.
Неманића стары види се застава,
Ту в Душанъ близу, ту в ербска слава.
Брзо нѣга носи кулашъ виловитый,
Спремайте с' господо садъ ће овде быти,
Сердаръ за сердаромъ единако пролази
Перяници с' виде — ево царъ долази,
Хайдемо предъ нѣга, кодъ цркве ће стати,
Патріархъ у цркви службу ће читати.

В р а ч а р а.

(Продужено)

III.

Чимъ се Госпоја одъ Бозе насамо съ кѣри на-
ће, увати она девоичицу за руку и почне говорити:

Дете мое, мени се чини, да я нешто примѣна-
вямъ.

А шта, сладка майко?

То пытанъ было в сасвимъ излишно. Жилѣта нѣ
потребовала никаквогъ объясненя.

Да ты одъ некогъ времена ниси выше онаква, ка-
ква си обычно была.

Да нисамъ на себе твоє незадовольство на-
вукла?

О томе нѣ говоръ. Ты то сама најболѣ знашь.
Но ты си неспокойна, смуѣна и тавишь нешто одъ
мене.

Младо девоиче обори очи и уѣути.

Я ѣу безъ предговора стваръ започети, настави ма-
ти; ты си Жилѣто твоє детинство навршила. Да ли
си кои путь о браку мыслила?

О, есамъ сладка майко, одговори лепо дете са о-
смейкомъ.

Па како ты о томе судишь?

Я мыслимъ, да в то што добро и право, ерѣ од-
како ми в отацъ умрѣо, я самъ те само жалостну ви-
ѣжала.

Врло добро. Садъ ако бы те ко сутра запросіо,
шта бы ты рекла?

То текъ да видимъ.

А шта оѣнешъ съ тимъ да кажешъ?

Е, то, да може какавъ младоженя доѣи, кои ми се
небы допадао.

Одтуда слѣдує, да може какавъ доѣи, кои бы ти се
допадао?

Може быти.

Знашь ли ты то зацело?

Ты бы можда томе противна была.

А као зашто, дете мое? Я немамъ ништа противъ
тога, уколико станѣ просіоца твоимъ врлинама од-
говара.

И я тако држимъ.

А нѣгово име?

Садъ в мати излишно пытанъ учинила.

Али она се тако смешила, да се ясно увиѣдало, да в
она само форме ради пытала.

Оклеваюѣи погледа Жилѣта свою матеръ.

Но?

Но, то в господинъ Ханри изусти девоиче, па
затимъ брзо настави: я не велимъ, да га башъ водемъ,
него само то, да измеѣу свио, кое я познаємъ, онъ ми
се еданъ понајболѣ допада.

Па држишь ли, да те онъ воле?

Мени се тако чини.

Ние ли ты можда башъ казао?

О нѣ, сладка мати.

Добро Држишь ли дакле да в то еданъ единый,
кои те воле?

Тако? А ко іоште? Я заиста нисамъ иначе ни-
шта примѣтила.

Погоди, дете мое.

Я нисамъ у станю.

Господинъ Хекторъ.

Жилѣта се изъ гласа насмее.

Онъ? повикне она. А ко ти в то казао, сладка
мати?

Моє здраве очи.

Сирома дечко! И то му іоштѣ треба. Та онъ в
сасвимъ сплетенъ, сасвимъ досаданъ. По свой прилицы
ты га нежелишь за зета.

О томе я неговоримъ. Али онъ в неутѣшимъ. Я
самъ то данасъ опетѣ видила. Онъ в сасвимъ убіенъ
збогъ свое несреѣне любви.

Я му немогу помоѣи; а осимъ тога онъ в сынъ
текъ едногъ бележника.

То несмета ништа, мое дете. Старій Гранденъ
в поштень човекъ, а силъ нѣ другчиі него отацъ. Онъ
притяжава честито иманѣ и могао бы едну девоичу као
ма ко другій усреѣити. Ти држишь много на сполящ-
ность. То в обшта погрешка младежи. Веруй момъ
искуству, дете мое, да еданъ ѣинный господичиѣ не-
поставе свакадъ најболѣій мужъ. Треба о томе зрело да
се размыслишь.

Ту нетреба много мислити, одговори Жилѣта;
господинъ Хекторъ нѣ по момъ вкусу и я небы мо-
гла за нѣга поѣи.

Свршено. Некъ му в Богъ у помоѣи. Ты знашь, шта
самъ твоимъ блаженочившемъ отцу обрекла. Я ты

оставляю слободанъ изборъ, наравно подь условіемъ, кое се по себи подразумева. Я бы то исто чинила, и кадь ме небы моя дата речъ обвезивала. Съ тобомъ самъ садъ о тимъ стварима разговарала зато, што е садъ време, да твоє мисли на ныи управимъ. Очехуймо садъ на миру дальій развитакъ стварій. Ако бы ти се после учинило, да ниси добро изабрала, слободно кажи ми одма и безъ затезая. Гдикои бракъ само е зато несреѣнанъ испао, што девойка лажнимъ стидомъ уздржана, ніе у право време узела речъ натрагъ. Запамти то.

Я небу то заборавити, сладка мати.

И садъ лаку ноћъ дете мое. Сутра морашъ на време устати. Ты ѣшь врачу да посѣтишь, ели?

Смей се ты слободно, мати; но она е заиста права пророчица. Цецилія ми е чуда о вѣной вештини приповедала.

Лудо мала! А за какву ѣшь е важну тайну пытати?

Ко зна, можда ѣе ми она показати праваць у томе, о чему смо се садъ разговарале.

Шта дете мое, заръ ѣшь іой у тако важнымъ предметима твоє поверенъ поклонити?

Ако мою прошлость добро погоди, онда ѣу е пытати и за будућность.

Само смотрено.

Немай бриге.

Лаку ноћъ, дете мое.

Лаку ноћъ мати.

Госпоя одъ Бозе помоби свою кѣрь и легне спавати.

Жилъта то исто учини.

Меѣутимъ е Хекторъ кући приспео, и свога отца іошть пишухегъ затекао.

Почемъ се отаць извѣсти, о чему е требало, наслонивъ главу на руку, уѣути и дуго сеѣшаше немичући се.

Бележникъ е свой посао опетъ предузео, писао е даль врло прилжно, докъ случайно непогледа ожалосѣногъ сына.

Я те небу више никадъ къ госпоѣи одъ Бозе шилати, рекне бележникъ.

Зашто отаць, запыта Хекторъ са очевиднымъ страомъ.

Ерь се ты свакадъ смуѣненъ и жалостанъ кући враѣшашъ.

Заиста е тако, одговори Хекторъ пружаюћи отцу руку.

Ты си дакле заиста яко залюблѣнъ у малу девойчицу? запыта бележникъ.

Ахъ есамъ, уздане сынъ.

Добро дакле, я ѣу кодъ нѣне матере твой проводиця быти.

Мати ѣе вамъ корпу дати.

Зашто то?

Девойка ме неволе, а осимъ тога мати неѣе заборавити, да я нисамъ сянъ младожена.

Она ѣе тебе веѣъ волети. Што се пакъ сайности тиче, госпоѣа одъ Бозе заиста неможе за свою кѣрь сайнию прилику очекивати. Нѣно иманъ колеба се и пропада, докъ меѣутимъ наше расте и успева. Артїе, кое си іой вечерасъ дао, увериѣе е, да ствари іошъ горестое, него што самъ я самъ мислю. Буди спокойнъ Хекторе, за твою среѣу я ѣу свашта жертвовати.

Я то знамъ, мой добрый отаць, али я небы радъ быо да за руку Жилътину рачунима благодарити имамъ.

А ты іой се удворавай.

Я се неуздамъ у себе. Вы знате како самъ боязливъ. Осимъ тога за нѣомъ иде непрестано као нѣна сенка некїй Ханри одъ Ерменонъ. Онъ е лепъ младїѣъ, окретанъ и углаѣенъ, зна торокати као сврака, и заиста ѣе іой мозакъ завртити.

У најгоремъ случаю наѣиѣе се заръ друга, коя ѣе те утѣшити. Іошть има матерїй, кое милу кѣрь имаю, па ако овде и никакву ненаѣешъ, коя бы ти се допала, онда ѣемо едну изъ Париза довести. Стрпи се мой драгїй Хекторе. Любовь е као зубоболя, — проѣе, па се заборави. Ако ты Жилъту недобышъ, то ѣе ипакъ доѣи данъ, кадь ѣешъ ты благодарити Богу за нѣгову доброту, што те е одъ такве среѣе сачувао. Обеѣай ми се, да неѣенъ выше збогъ тога ядиковати. Оѣенъ ли Хекторе?

Оѣу драгїй отаць.

Кадъ валя опетъ да у Валжансезъ идешъ. Сутра е ли?

Сутра.

У кое време?

Око подне.

У то време зацело се неѣе господинъ одъ Ерменонъ тамо десити. Ползуй се томъ приликомъ. Да е когдъ твоїой сиротой майци рекао, да ѣешъ ты волети неку женску, а она да неѣе тебе узаймно волети, то она небы за живу главу веровала. Она е држала тебе за најлюбведостойнїегъ и најнеодолимїегъ дечка. Тако, садъ иди па спавай и снивай што ти е наймилие. Ты си младъ, здравъ и богатъ, имашъ отца, кои те воле као свою зеницу, морао бы быти ѣаволскїй посао, кадь ты небы до ро разположенъ быо.

Отаць и сынъ рекну си лаку ноћъ, и Хекторъ уклони се.

Гранденъ скупи свое артїе, скине наочаре па и самъ остави канцеларїю.

У свомъ кревету мислю е о средству и начину, да свомъ миломъ сиву люблѣну невесту изпроси, но ипакъ пре него што са тымъ на чисто буде, заспи. —

Ханри врати се у варошъ. Углавной улицы стане онъ предъ едномъ маломъ одъ два боя куѣомъ, извади еданъ ключъ изъ цепа, отвори куѣна врата и наѣе на определномъ месту гореѣу свеѣу, съ коїомъ у рукама понне се узъ узане басамане.

У првомъ спрату викне еданъ гласъ:

Еси ли ти Ханри?

Я самъ чико.

Та оди мало овамо.

Ханри послуша и уѣе къ свомъ стрїцу.

(проужиѣе се)

ДОМАЊЕ и СТРАНЕ НОВОСТИ.

С Р Б И Я.

М. Т. Ужица 18. Ноембра. Овде е већ наступила јака зима. Снег е почео падати јошћ одь 24. пр. месеца, пакъ се и сада често понавља. Съ тога су дрва здраво поскупила, а сено и сувише. Изъ Окружја долазе гласови, да су се тамо многи зверови появили. — Данасъ е у овдашњој цркви држанъ парастосъ покойномъ Г. Вучети Х. Трифуновићу, быв. Учителю другогъ разреда Школе Ужичке, при коме е присутствовао Г. Началникъ Окружний, са многимъ другимъ отмињимъ лицама. —

Читалиште Ужичко напредуе полако, и прилика е, да ће се одржати. Оно има већ и свой печатъ, съ надписомъ. „Печатъ Читалишта Ужичкогъ.“ Яковъ Н. Марковић, Подгоричанинъ, златаръ и оружаръ Ужичкй, начинио е овај печатъ одь пиринча, и реченомъ Читалишту подарио, на комъ подарку буди му јавна благодарностъ.

Радъ овога печата врло е лепъ. На среди печата, између надписа, изрезана е Минерва са шлемомъ на глави и оклопомъ на грудима. У десној руци држи Минерва шаръ земный, у место фидевогъ изображенія побѣде, а у левој копљъ убито, поредь кое стои совуляга, као символъ будиоће (бдѣнја).

Изъ овога се види, да е овај нашъ србинъ врло искусанъ у своме занату. Особито у везу пушака са сребромъ и златомъ, можемо казати, да онъ превоеходи све майсторе овога заната, кое сада у Србија имамо; и ми се нимало неустручавамо, што га можемо јавно препоручити свима овима, кои бы желели чинити наручбне овоме нашемъ Србину, еръ могу одь нѣга сребромъ и златомъ најфиније извезено и израђено оружје, за умѣрену цену добити.

Т У Р С К А.

О ужасномъ запалѣно барутане на острову Родосу доноси намъ „Журналъ де Константинопль“ слѣдуюће поединности:

„30. Септембра у 4 сата после подне зачуе се наеданпутъ у средь велике олуине и кише страовитый тресакъ, куће се изъ темеля потресу, и у првомъ страу мисляло се, да се олуини придружио и сильный земљтресъ. Сви жители изтрче изъ кућа напољ. Но садъ се текъ представило очима ужаснути гледаоца, шта е у ствари. Громъ е ударио у стару велику барутану, која е стаала у средь лепе части турске вароши, и да се савъ баруть у нѣой, коега е было преко 132.000 ока, запалио и у воздухъ разпрскао. Стара црква Св. Ювана, која е год. 1500 сазидана, а одь Турака у памію преобраћена, и велика кула стары юначки родоски ритера, (кои су одь времена крстоносны война ово острово у својој власти имали) преобраћена е у гомилу развалина; знаменита и исторично важна улица родоски юнака сасвимъ е разорена, а исто тако и око 300 кућа, кое су близу

барутане были. Осимъ тога повређено е више мањ око 1000, едномъ рѣчи, трећина цѣле вароши показуе намъ позорѣ страовите пустоши. Брой погинувши томъ приликомъ жителя рачуна се на 1000 душа, понайвише жена и дѣце. 5. Октобра ископано е и саранѣно е већ око 300 людй, и само 6—7 лица нађено е јошћ у животу.

Овај громомъ запалѣный баруть, стои јошћ одь времена владе родоски ритера, и поглаваръ нѣювъ Виліеръ прикрио га е у време оно, кадъ су Турци год. 1522. острово Родосъ освоили, у пространимъ подземнимъ сводовима цркве Св. Ювана. Текъ године 1828. одкривенъ е овај сакривеный баруть.

И по томе погрешно е казиванъ истриписца Хамера, да се Родосъ предао Турцима збогъ оскудости у цебани.

У Цариграду 3. Ноембра.

Француски, енглески и нѣмачки листови већ су досадъ довольно претресали питаня о разправи бесарабске границе, о зминомъ острову и о преустройству подунавски княжества, и зато ће бити доста занимљиво, дознати, како се у Цариграду о овимъ спорнимъ питаняма суди.

Нама е по последнимъ догађајма у Цариграду већ прилично познатъ правацъ садашнѣ турске политике, и зато е сасвимъ природно нижеслѣдуюће разлаганъ едногъ чланка „Журнала де Константинопль“, кое се односи на повлаченъ стране войске изъ подунавски княжества и стране флоте са црнога мора. Чланакъ овај гласи овако:

„Европски листови, т. е. они, кои веле, да стране войске и флоте треба да се повуку са турске земљ и црнога мора, кажу, да у овоме питаню Туской претежанъ гласъ припада. Они веле, да бы се како аустрийска войска, тако и енглеска флота одма повући морала, чимъ бы Турска то озбиљно зактевала. Они држе овај доказъ за врло јасанъ и очевиданъ, а при томе губе изъ вида, да се ово нѣово положено начело у самоме основу сасвимъ опровергнути може. Но шта бы было, кадъ бы выс. Порта држала, да е по интересе нѣне пробитачније, незактевати ово повлаченъ, него кадъ бы напротивъ желела, да јошћ единако страна войска и флота по нѣнимъ областима стануе? Осимъ тога отоманска Порта одбья одь себе то, да она у томе питаню претежанъ гласъ има, у нѣнимъ очима све су силе, кое су уговоръ заключиле, равне, и незгоде и заплети могу се само споразумѣнѣмъ своју расправити.

Засадъ су јошћ три питаня нерѣшена: питанъ о подунавскимъ княжествама, о Болграду и зминомъ острову. У смотреню своју овы питаня скупа неће се никадъ доћи до подпуногъ споразумѣнја. Нека се дакле најпре види, кое е најважније — а то е безъ сумњ питанъ о преустройню подунавски княжества. У томе послу мора се саслушати пре свега миѣнје и гласъ жительство, дакле жители и оне части Бесарабіе, која ће се

съ Молдавіюмъ соединити. Но ова свеза мора топрвѣ да постои, т. е. мора се пре свега разкинути питањѣ о Болграду. Чимъ се ово питањѣ рѣши, аустрійска ће се войска одма повући изъ подунавски княжества, а енглеска флота съ црнога мора. Свакій пакъ другоячѣмъ начинѣмъ поступања удаляваће насъ одъ цѣли парискогъ уговора мира одъ 18. Марта. На овай начинѣ постигло бы се единствено расправомъ болгарскогъ питања коначно повлаченѣ стране войске съ турске землѣ; напротивъ другичимъ поступањемъ дошло бы се до неподпуногъ и сметеногъ разрѣшеня болгарскогъ питања.

Валя размислити и то, да уговоръ мира незактева само повлаченѣ стране войске изъ подунавски княжества, него исто тако и повлаченѣ руске войске изъ оне части Бесарабіѣ, коя Молдавіи припасти има; ерѣ иначе могу и Аустријанци и Енглезѣи казати: „Мы остаемо съ онимъ истимъ правомъ тамо, гди смо, съ коимъ правомъ стануе руска войска у онимъ частима Бесарабіѣ, коя њима више непринадежи.“

Према Русіи треба остале силе да поступаю съ већомъ слогомъ и едиогласношћу, почемъ е већ савъ светъ тога мышлѣнја, да Болградъ и змињѣ островъ има Турской припасти; и текъ ако се овако буде поступало, онда ће и Русія попустити. Они, кои су поборници повлаченя, веле, да е цѣль уговора мира постигнута, и да се по томе стране войске и флоте имаю съ турске землѣ повући. Но цѣль мира недежи само у подписаню уговора, него штавише у постављенимъ у уговору условіама, и догодъ се ова неиспуне, неможе се ни цѣль мира за постигнута сматрати. У овомъ уговору стипулиране су неке користи за побѣдителѣ. Ёсу ли ове постигнуте и остварене. По уговору дана е Турской граница съ оне стране Прута; но Турска ову границу јошѣ нема, и шта више неки јој исту оспораваю и одричу. Цѣль мира ніе дакле постигнута, цѣли уговора не смета дакле станованѣ аустрійске войске у подунавскимъ княжествама, нити пакъ бављѣнѣ енглеске флоте на црномоме мору, него јој смета болгарско нерѣшено питањѣ.

Мы неможемо пропустити, да на ово разлаганѣ нешто непримѣтимо. Што се тиче болгарскогъ питања, мы држимо, да у томе погледу Русія ніе прекорачила уговоръ мира, него се овде само породіо споръ при толкованю чланка, гласећегъ о уступаню едне части Бесарабіѣ Турской; и текъ онда, кадъ бы се ово спорно питањѣ окончало на штету Русіѣ, па бы ова ипакъ насилно хтела одржати Болградъ, онда бы се текъ оправдало оно, што „Журналъ де Константиноплъ“ вели; засадъ е пакъ ово питањѣ јошѣ нерѣшено, и Русія драговољно пристае на изреченѣ конгреса, кои бы доиста ову стваръ најболѣ и могао рѣшити. И тако валя правити разлику између насилногъ нарушеня мира и другичегъ мышлѣнја при толкованю. Конгресъ паризкій ніе могао одсечно и точно опредѣлити удесну повући се имаюћу границу између Русіѣ и Турске, зато е овай посао повѣрио особенѣ комисіи; а што се ова неслаже, ко е томе кривъ? Зато и естѣ конгресъ, као важніѣ сословіѣ, него каква комисія, удесниѣ путъ за прекиданѣ ове размирице. Мы се надамо, а и одъ срца желимо, да ће се у одсудномъ часу обе стране, за любавъ общегъ ми-

ра, кои е у почетку ове године тако преузношенѣ быо, лако сложити, и ако се несложѣ, мы то нећемо приписати великой теготи овогъ питања, него ћемо съ пунимъ правомъ моћи помислити, да е силама, коѣ су заключавае миръ, слабо за овимъ стало.

Политичкій Прегледъ.

„Конституціонелъ“ доносио е често огорченѣ чланке противъ Енглеске и Аустриѣ, коѣ е после „Монитеръ“, да бы великій упечатакъ њиовѣ загладіо, порицао; но будући е и „Конституціонелъ“ листъ полузваничанъ, то нема сумњѣ, да ти чланци излазе по вишемъ налогу, коѣ ясно показуе, да „Монитеръ“ само маневрира, особито што „Конституціонелъ“ никако не престае, у своме пређашњемъ духу писати.

Тако намъ доноси садъ „Конституціонелъ“ јошѣ еданъ чланакъ, и то жешћій, но икои пређашній, кои доиста не иде ни најманѣ на утврђенѣ усколебаногъ Француско-енглескогъ савеза; овай чланакъ гласи у главномѣ овако:

„Съ највећимъ сажаменѣмъ видимо мы, како енглески листови увредително противъ Француске пишу, како се упуштаю у претнѣ, па шта више и у саме грднѣ, као да су ради, неприлике саданѣ отимице увећати. Мы смо одъ некогъ времена навластитѣ ѣтанѣмъ прелазили она доиста непонятна нападаня, мы смо тиме хтели избећи, да листомъ нашимъ даемо какавъ одзивъ, кои бы пораћао огорченѣ, боѣни се, да ћемо и мы бити одговорни за нагубна слѣдства овогъ поступка; но одзиваня зато опетъ долазе съ друге стране. Ако е истина, као што е често речено, да енглески листови могу неуздржимо ѣудъ свою изливати, а да енглескій народъ за ово ништа немари, то мы морамо казати, да се ово неможе и на Француску односити. У Француской неможе нико да поня, да еданъ опрјятелѣный народъ може у толикой мери заборавити и забациити сво почитанѣ и призренѣ према едномъ саюзнику, коѣга е храбрѣсть, искренѣсть и великодушно саучаствованѣ и садѣйство онѣ тако яко преузносіо, и кои е до данасъ на сва нападаня, коѣ се предъ целимъ светомъ назвати могу систематичномъ и намѣрномъ грдњомъ, и као некимъ оштримъ изазиванѣмъ, ѣтанѣмъ одговарао.“

Шта се оће тиме, што се непрестано увредителне спомене разбуђую, што се врећаюћа сравненя чине између нравій и обичая и установленя народа, што се правительство царево (т. е. цара Наполеона) у свачему осуђуе и потлачава, и најпосле што се труби по свету, да се могу министри оборити, кои уживаю подпуно повѣренѣ царево! Чудновато! Сви готово листови, кои оваковимъ духомъ дишу, наводе, да су съ најтоплимъ чувствомъ за Француско-енглескій савезъ одушевљѣни; они потврђую да се свуда, па и у Енглеской и Француской тайни руски агенти изъ петны жила труде, да сею раздоръ, и да разцѣпе ова два савезна народа; они најпосле обвинюю приврженике старогъ правительства, да и они саучаствую у овомъ тако рећи сазаклетію.

Е, па добро! Нека енглески листови добро уламе све, што ћемо овде казати; у садашњемъ тренутку има некогъ, кои више, но екои другій о томе ради, да Француска оладни према своме савезнику, Енглеской, и да

неприятна чувства и спомене раздрма; овај е злы дух, то цео светъ признае, „енглеска преса“ (т. е. енглески листови). Листови изъ департамента (Француски окружја) показую намъ сваки дань, како ова повторителна пркосеня и увреде пагубно и раздражително дѣйствую на явный дух и общте мнѣнїе у цѣлой Француской. Кога небы ополчило, кадъ е овы дана „Морнинг-постъ“ потврђивао, да е Француска свакадъ, кадъ се годъ одъ Енглеске одтуђивала, и стране савезе тражила, люто за то казниа была? Овај енглески листъ повраћа насъ у прошлостъ и показуе намъ, како су сва правительства, коя нису ишла Енглеской по вољи, оборена и како е единствено збогъ тога Француски краль Луи-Филиппъ съ престола оборенъ, изъ Француске отеранъ и као изгнанникъ у туђинству умрѣо.

И тако усуђуе се „Морнинг-постъ“ бацати лагу на своју земљу, да е ова у отечеству нашемъ сејла буње и преврате на користъ интереса енглески. Оваква застрашителна средства промашаю своју цѣль, то нека Енглеска добро упамти; она врло слабо познае Француску, кадъ се овимъ средствама служи. Исторична лекція и наука, коју „Морнинг-постъ“ нами продае, произвела е у нами енглескимъ желяма по све противоположено дѣйство. Последњи чланци „Таймс“-а приликомъ подаривана ордена подвезе Султану; изключително надмоћна и најважнија рола, коју овај листъ својој земљи у источномъ питању придае, овако дрзновене рѣчи рђаво звоне и рђаво се одзиваю у ушима еднога савезника.

Чудновато! Аустријски листови пошли су истымъ правцемъ; и ово се управо назвати може заедничка война. Заръ се нїе еданъ важниъ бечкиъ листъ усудио, казати намъ у очи, да е размирица болградска само изговоръ и поводъ, и да се у ствари ради о томе, како бы се какогодъ Француской наудило? Француска се, вели тай листъ, одвише узвисила, она е у последнѣмъ источномъ рату сувише славе стекла; нужно е дакле да се ова слава и надмоћїе ограничи и смањи, надмоћїе, које њој е париски уговоръ мира прибавио. Ово е задатакъ, кои се бечки листови труде и усуђую далъ развїати. Мы заиста небацамо на правительство одговорностъ за ова тобоже обясненя политике, као што се ни правительство Француско неможе на одговоръ повући за оно, што разни органи Француске пресе пишу.

Енглески и аустријски листови надмећу се у казиваню, како Француски листови никакву слободу неживаю; како се њни чланци подчиняваю предварителной контроли цензуре; и како они ништа обнародовати не смеду, штогодъ е цензура побрисала. Но то нїе тако; страни листови обманюю публику или обманюю сами себе у томе погледу. Листови нису подчинѣни у Француской никаквой цензури; они не саобщтаваю свое чланке агенту државне власти. Министеръ внутренїи дѣла не упражнява никакавъ другїй утицај на политичне листови, до само онај, кои му по закону припада, а овај се утицај састои у томе, да ове листове опомене, ако они нападаю на какво основно начело устава или државе. Спорно разлаганъ, у кое су се разни Француски листови о питању источномъ упуштали, было е сасвимъ

слободно. „Журналъ де Деба“, „Асамбле насіональ“ и „Сіекль“ изявили су само приватно свое мышлѣнїе, и ови су листови све догађае сматрали сваки са свое собствене гледоточке; они нити су свое чланке по налогу власти писали, нити њ е ова у томе контролирала.

Заръ то нїе нескладно умозаключенїе, да се у исто време и правительство и разне партїе на одговоръ потежу? Мы знамо, да при свему ономъ, што мы съ пунимъ правомъ странимъ листовима пребацуемо, правительства несаучаствую у кривици; и зато су наше рѣчи единствено управлѣне на листове. Ови имаю у свакој земљи свой особитый животъ, и особита условїя свога быћа. Сажалъваюћи незгодна и несрећна злоупотребленя, мы признаемо и почитуемо право. Но изъ жубора и вике, коју листови подижу, неможе се правилно заключавати на праве мисли правительства и на положай узаимны нїювы отношеня; она — правительства — одушевляна су желомъ, да остану у слоги, и да утврде европскїй миръ. Ова е нїюва најпреча цѣль, и мы се надамо, да ће наскоро светъ добыти ясне доказе о мудромъ и миролюбивомъ разположеню, коимъ правительства дышу.

Одъ неколико дана говори се о некомъ разпису, кои е князь Горчаковъ рускиъ министръ иностраны дѣла, разаслао свима дипломатскимъ агентама на страни. О сдржаю овогъ разписа телеграфираю изъ Париза „Пресъ белжу“ слѣдующе:

„Разписъ князя Горчакова саставлѣнъ е у врло миролюбивомъ и умѣреномъ духу; но зато опетъ Русїя неће нямало да попусти у болгарскомъ питању; она зактева, да се сазове конгресъ, и да ће она драговољно на заключеня конгреса пристати.“

У питању пакъ о сазиваню конгреса у Паризъ появлюю се у енглескимъ листовима различита мнѣнїя, изъ чега се съ пунимъ правомъ заключавати може, да ни у самомъ енглескомъ кабинету нїе учинѣно коначно заключенїе у смотреню овогъ питања. Юче е „Таймс“, кога е тесно сношенїе са министерствомъ очевидно, извїю, да ће се на сваки начинъ новъ конгресъ сазвати, а данасъ опетъ изражава се „Морнинг-постъ“, органъ лорда Палмерстона, найрѣшителнїе противъ овогъ сазиваня. И по томе види се, као да споразумлѣнїе између енглескогъ и Францускогъ кабинета у овой точки нїе тако извѣстно, као што се полузванични органи правительства Францускогъ у последнѣмъ време труде доказати

ТЕЛЕГРАФСКЕ ДЕПЕШЕ.

У Паризу 17. Новембра.

„Конститусіонелъ“ явля, да се у тилѣрїама чїне припреме за дочекъ цара Наполеона и царице Евгенїе.

„Верите“ доноси еданъ чланакъ о политики Палмерстоновой.

„Конститусіонелъ“ доноси едну депешу, коя потврђуе паденїе Херата.

У Паризу 16. Новембра.

„Монитеръ“ явля, да е Етем-паша поставлѣнъ за министра иностраны дѣла, а да Али-паша и Фуад-паша остаю у кабинету као министри безъ портфеля.

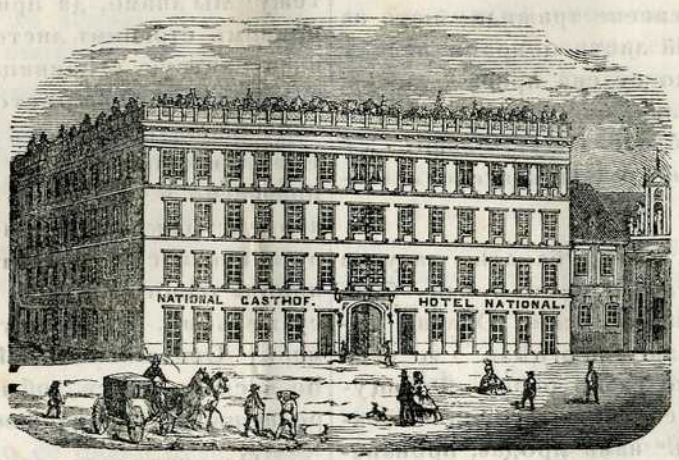
WWW.UNILIB.RS

УНИВЕРЗИТЕТСКА

БИБЛИОТЕКА

О Г Л А С И

НАЦИОНАЛЪ - ХОТЕЛЪ.

Подписани имаю честь препоручити гг. путницима и трговцима изъ Србіе свою са свима потребама на најболѣй начинъ снабдѣвену гостилницу у Бечу, у Леополдштату, подъ именовъ „НАЦИОНАЛ-ХОТЕЛЪ“ близу како гвозденогъ пута, што изъ Пеште долази, тако и своју трговачки пазара. Има преко 200 соба за путнике, кафану, трактеръ са вкуснимъ елима, и г. г. путници у свему најболѣ и съ найумѣреніомъ цѣномъ быће послужени. У истой гостилници како првоподписаный, тако свагда и погдѣкон одъ млађи говори србскій языкъ.

У Б Е Ч У

МУХЪ И МАБРЪ.

(1-3) Подписаный у зима честь препоручити се поштованомъ публику съ врло изреднимъ дуплимъ пивомъ, званимъ „унтерцайгъ“, са ценомъ врло умереномъ, одъ кога се у свако доба у изобилію имати може.

У Беогр. 23. Нов. 1856.

ФИЛИПЪ ГЕОРГИЕВИЧЪ
Арендаторъ Пиваре на Дунаву.

нѣ подъ кирію; кои бы дакле имаю волю, или едну собу или обадве, съ намѣштаемъ или безъ намѣштая подъ кирію узети, нека се на г. Шрамовицу у реченой кући обрати.

(3-3) Поради исплате дугова Живана Јовановића изъ Шабца, незнаю куда у светъ одбегшегъ, продаваће се нѣгово иманѣ у наслѣдіе иза умрлогъ му отца заоставше, сирѣчь половина куће, подъ којомъ цѣлый плацъ съ лица ширине 8 фатій 3 шуха и 9 цолій, и дужине 55 фатій и 4 шуха има, и на комъ плацу поредъ куће и една меана на лицу чаршіе, све одъ старогъ и већь трулогъ матеріала постои, — све, сирѣчь цѣлый плацъ съ означенимъ бинама у 200 ₪ цес. оцѣнѣно. Продая овы добара извршиће се на месту у овдашней вароши путемъ явне тридневно 26. 27. и 28. овогъ месеца држати се имаюће лициѣ, и добра не се оное уступити, кои на трећей и последней лициѣ послѣ

подне у 4 сата по европски заключити се имаюћой, за такова найвећу цену обећа и новце у готову одма положи. Продаю овы добара дакле настоећимъ Началничествомъ Окр. Шабачкогъ обзваною цѣломъ жительству отечества нашегъ съ тимъ, да свакій онай, кои бы волю имаю вопросна добра купити, у свое време амо дође и лициѣ у одређене дане присутствуе.

№ 6848. Издано одъ стране Началничества Округія Шабачкогъ. 1. Новембра 1856. у Шабцу.

(3-3) Мою пивару са свимъ потребама налазећу се у Крагуевцу даемъ подъ аренду. Кои бы имаю волю таково узети, нека се мени подписаной или браћи Молеровића у Крагуевцу ради погодбе пріявити изволи.

АНАСТАСІЯ ЗИСИЧЪ
удова.

(1-3) У кући Г. Николе Х. Селаковића кодъ Госкине чесме, има госпоя Шрамовица две собе съ намѣштаемъ и едномъ куйномъ за дава-